

De finske mestre

Finsk design er for længst blevet et verdenskendt begreb. Nogle af de mest efterspurgte navne gennem de sidste 50 år er stadig i levende live – og i færd med at udforske nye territorier. Vi har mødt dem.

AF CAMILLA ALFTHAN FOTO: PIA TRYDE, TIMO JUNTILA, TIMO KAUPPILA, TEEMU TÖYRYLÄ, M.FL.

DESIGN

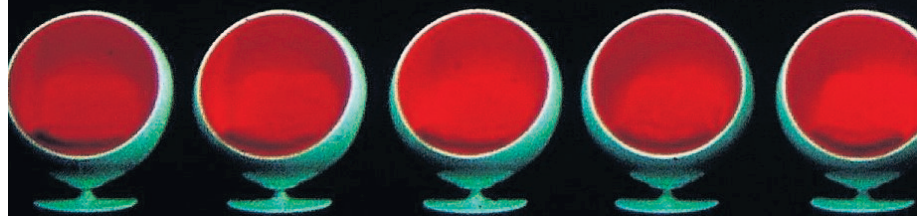
Klassisk design fra
Vuokko Nurmesniemi.

En svævende, rund stol i akryl, der indkapsler mennesket i en gennemsigtig boble, hører til de designs, som Eero Aarnio slog sit navn fast med i 1960'erne, og som den dag i dag dukker op i magasiner og designbøger. Bubble hedder stolen, der er beslægtet med Aarnios Ball Chair fra 1963, som indkapsler mennesket i en lukket hule. Da det ikke var muligt at skabe en gennemsigtig pie-

destal, der også ville være smuk, valgte designeren at lade stolen hænge ned fra loftet som en gigantisk sæbeboble. Tilfældigheden skulle gøre Bubble til et ikon på linje med landsmanden, Eero Saarinens, skulpturelle tulipanstole og borde fra 1955, der fremstår som modernistiske klassikere i designhoteller og magasinreportager verden over.

Mens den forlængst afdøde Saarinen er aktuel med en udstilling på Whitney-museet i New York, er Eero Aarnio i dag en af Finlands mest efterspurgte designere. Han har efterhånden rundet de 78 år, men alderen holder ham ikke tilbage, snarere tværtimod.

Da MS møder Eero Aarnio i forbindelse med Habitare-designdagene i Helsinki, hvor det ene unge talent efter det andet promoveres fra firmaernes side. Det står dog hurtigt klart, at også de ældre formgivere stadig har en masse – hvis ikke mere – at byde på. Eero Aarnio har blandt andet lige lanceret nogle lamper for møbelproducenten Mar-
tela, der er store som skulpturer. Og for journalisterne fra Italien og USA er Eero Aarnio et idol, som de er mere end ivrige efter at få en passiar med, mens han endnu er produktiv og i fuld vigør.

Eero Aarnio i sin ikoniske Ball Chair fra 1963.

Selvtilliden fejler da heller ikke noget hos den korpulente designer med det viltre hår. I løbet af efteråret har han designet et nyt teset, et spisesalsmøblement og, til børn, en serie plasticlænestole og en 130 centimeter lang og bevægelig dinosaurus. Desuden arbejder han på en endnu hemmeligholdt serie for italienske Alessi.

»Jeg prøver at imødekomme de nye tendenser, eller endnu bedre, at skabe dem,« fortæller Eero Aarnio, som til trods for de nye teknologier stadig arbejder med papir og blyant – og i øvrigt er flyttet 17 gange med sin hustru gennem 54 år. Det er nemlig en blanding af rastløshed og ønsket om at forny sig, der driver Aarnio, som blev kendt som pioner inden for plasticmøbler. Og mens plastic stadig er et foretrukket materiale, har han lige skabt en safariinspireret lænestol i asketræ og en anden i stål med justérbar ryg.

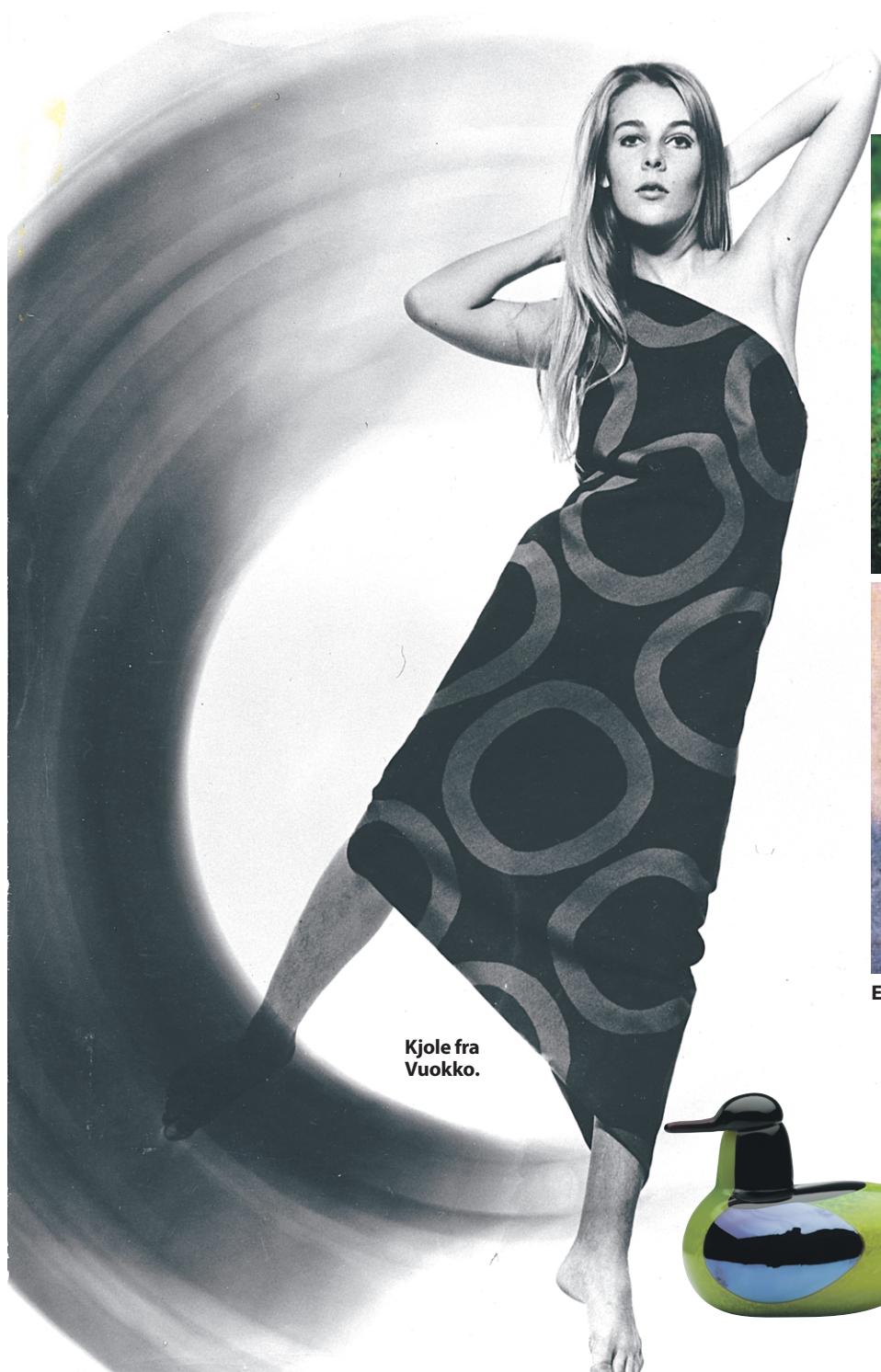
»Forskellen på i dag og for 30 år siden er, at der findes så mange forskellige ting at vælge imellem. Men folks vigtigste behov vil altid være lykke. I krisetider er de mere forsigtige med, hvad de køber – tingene skal holde længe og stå for tidløs design og æstetik. Hvis man også vil leve miljøvenligt, er den bedste metode at købe ting, som går i arv fra

generation til generation,« siger Eero Aarnio, som langt fra er den eneste ældre kunstner, der er med til at forny den finske designscene.

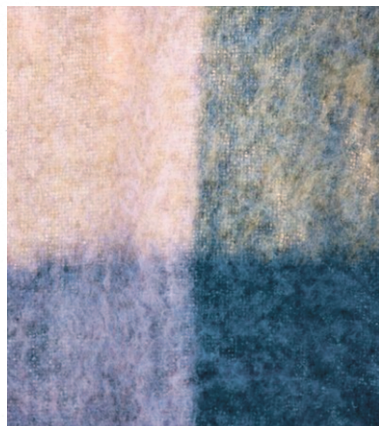
FOR NÅR LAPPONIA i år fejrer 50-års jubilæum, spiller den snart 75-årige Björn Weckström en afgørende rolle. Det var nemlig hans skulpturelle smykker, der gjorde Lapponia verdensberømt. Skabt af guld fra den finske del af Lapland, og sølv, der genkalder de snedækkede landskaber og frosne søer, er Björn Weckströms smykker billedet på den finske natur. Stilsikre kvinder som shahen af Irans hustru, Farah Diba, har gennem tiderne hørt til hans trofaste kunder.

»Da jeg begyndte i de tidlige 1960'ere, var det mit ønske at lave smykker, der er små kunststykker på niveau med moderne skulpturer,« fortæller Weckström, som også er en anerkendt skulptør, glaskunstner og maler og deler sin tid mellem Finland og Italien.

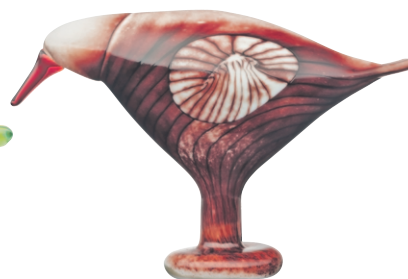
Det ydre rum har altid inspireret ham, og en futuristisk klassiker er halssmykket, Planetoid, som prinsesse Leia havde på i en af »Star Wars«-filmene. Bestillingen foregik ved, at Weckström en skønne dag blev ringet op af George Lucas uden at ane, hvem den berømte filmin-

Kjole fra
Vuokko.

Eksempler på Rewells mohairplaidier.

Et udvalg af Oiva
Toikkas populære
fugle.

struktør var, og da han umuligt kunne nå at skabe en specialdesignet serie, sendte han i stedet nogle smykker fra sin Silver Planet-kollektion.

EN ANDEN ALDRENDEN guldfugl er Oiva Toikka, som arbejder for glasfabrikanten, Iittala, der også producerer design fra så berømte navne som Alvar Aalto og Kaj Franck. Iittalas efterhånden 79-årige stjerne står bag de ikoniske fugle, der udkommer hvert år i ni nye versioner, og som med tiden er blevet samlingsobjekter ikke mindst i Tyskland og USA.

De første fugle blev til i 1972 ved et tilfælde, da de tekniske afdelinger af glasfabrikken i Nuutajärvi var fuldt optaget, og Toikka derfor blev bedt om at lave noget, som kunne skabes ene og alene hos glaspusterne.

»Glas er et fascinerende materiale med alle sine farver og former, og fugle appellerer til folks fantasi. Der er fortællinger, hvor de symboliserer frihed, og der er historien om Fønixfuglen. Mange mennesker drømmer om at kunne flyve som en fugl. Kunne en fisk være blevet lige så populær? Nej, en fisk er et koldt væsen,« fortæller Oiva Toikka, som er inspireret af sin barndom i Karelen, hvis dramatiske, sagaliggende natur også gik igen hos nogle af de største finske malere.

»Karelerne er gode historiefortællere, og mange af de eventyr, jeg hørte som barn, inspirerer mig stadig. Jeg tegner sjældent noget på forhånd, og nogen gange går jeg til glaspusteriet uden at ane, hvad jeg skal lave. Når jeg først er der, begynder idéerne at komme. Ofte starter jeg med en bestemt teknik eller en teknisk udfordring. Nogle gange er det farver, som inspirerer mig. Samarbejdet med glaspusterne er væsentligt, og uden dem kunne jeg ikke gøre det,« fortæller Toikka, som holder meget af tilfældigheder og fejltagelser – og at lave noget forkert om til noget nyt, som man ikke ville have tænkt på.

»Mine favoritdesigns er det, som jeg arbejder med. Når det er færdigt, interesserer det mig ikke længere. Så har jeg lyst til at skabe noget, der er endnu bedre,« siger Oiva Toikka, som til sommer er aktuel med en udstilling på Helsinki Design Museum.

OG MÅSKE KAN de ældre designers noget helt særligt. Den 75-årige tekstildesigner, Lena Rewell, som optræder i gamle tv-interviews med

Aalto og Franck, har også i de seneste år oplevet en renæssance. Rewells mohairprodukter, der blandt andet indgår i kollektionerne hos det franske luksusvaremærke, Hermès, væves i Finland, og senest er designeren begyndt at væve elasthan ind i sine plaidier, ligesom hun har relanceret et kviltet materiale, som hun oprindeligt skabte til Dior.

Ifølge kollegaen, Vuokko Eskolin Nurmesniemi, er det arbejdet, som holder én i gang. Vuokko begyndte allerede som 21-årig for Marimekko i 1951, efter at have studeret kunst. Hun stod bag de 12 kjoler, som Jackie Kennedy købte under JFKs præsidentkampagne som et afslappet modstykke til sine ellers dyre franske couture.

I 1964 blev Vuokko selvstændig, og selv om firmaet med årene er blevet mindre, designer hun stadig to kollektioner om året. Som altid prøver hun tøjet flere gange på sig selv under selve arbejdsprocessen, der i dag foregår hjemme i designerens modernistiske villa i forstads-kvarteret, Brändö, hvor også Kaj Franck havde hjemme.

»Jeg har aldrig fulgt med moden eller kigget på, hvad andre laver. Jeg siger i dag, at jeg er designer, som også maler og laver kunst. Hvis man laver mode, er det kun en leg, og det, man laver, er ikke skabt for at vare særlig længe. Min metode er at gå den mere langsommelige vej for at finde mit eget udtryk. Som ung var mit forbillede Kaj Franck, der talte om at skabe smukkere hverdagsting,« fortæller Vuokko, hvis mest banebrydende design var en rund kjole, som hun kalder for en finsk sari, da den består af top og underdel i 10 meter stof.

I Japan var der en ung mand, som købte alle Vuokkos designs og som korresponderede med kontoret i Finland. Det var først mange år senere, under åbningen af Terence Conrances Design Museum i London i 1989, at Vuokko skulle møde sin beundrer, som i mellemtiden havde skabt sit eget imperium, og som var ingen ringere end Issey Miyake.

»Han kaldte mig for sin designmor og er klart inspireret af min runde kjole. I dag har han store designteams, som arbejder for ham. Det er kun Vuokko, som laver det hele selv,« siger hun og griner.

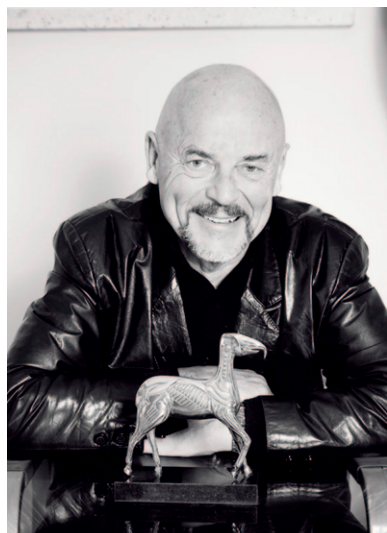
m-s@berlingske.dk

En af Eero Aarnios nye lænestole.

Eero Aarnios børn i Bubble, hvori også stjerner som Demi Moore og Donatella Versace har ladet sig fotografere i afklædt tilstand.

Björn Wekström.

Lena Rewell.

Vi vil gerne besøge Dem!

Hos Jytte Demuth Boligindretning er tryghed og service en selvfølge.

Vore boligkonsulenter besøger Dem med henblik på at skaffe den bedste baggrund, for at lave en personlig indretning baseret på Deres ønsker til et smukt og velfungerende hjem.

Vi sælger unikke indretningsløsninger tilpasset den enkelte kunde.

Vi leverer både totalløsninger og enkelte møbler, gardiner og tilbehør til boligen - overalt i Danmark.

Vi glæder os til at høre fra Dem !

Jytte Demuth
BOLIGINDRETNING

Strandvejen 60 · 2900 Hellerup

tf.: 3962 2302

www.jyttedemuth.dk